

Rikosuhrimaksun määrääminen virheellisesti

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaan oikeuskansleri tarkastaa rangaistustuomiot, joita koskevia ilmoituksia erikseen säädetyin tavoin lähetetään oikeuskanslerinvirastoon.

Tarkastuksessa havaittiin, että Itä-Uudenmaan kärjäoikeus oli 12.1.2021 asiassa R 20/5226 antamallaan tuomiolla 21/100984 tuominnut asian toisen vastaajan suorittamaan rikosuhrimaksuna 80 euroa, vaikka hänet oli syyntakeettomana tehdyistä rikoksista jätetty rangaistukseen tuomitsematta.

SELVITYS

Asian puheenjohtajana toimineen Itä-Uudenmaan kärjäoikeuden kärjätuomari A:n 20.9.2021 päivätyn selvityksen mukaan syyntakeettomana tuomitulle vastaajalle oli erehdyksissä tuomittu rikosuhrimaksu.

Itä-Uudenmaan kärjäoikeuden johtavan laamannin 23.9.2021 päivätyn selvityksen mukaan kärjäoikeuden tuomio ei ole lainvoimainen, sillä tuomiosta on valitettu hovioikeuteen. Laamannin mukaan hän on ilmoittanut kärjäoikeuden tekemästä virheestä hovioikeuden ratkaisukokoonpanolle ja odotuksena on, että hovioikeus tulee aikanaan valitusta käsitellessään korjaamaan virheen.

Asia on edelleen vireillä Helsingin hovioikeudessa.

RATKAISU

Rikosuhrimaksusta annetun lain 2 §:n mukaan se, joka tuomitaan rangaistukseen rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta, on velvollinen suorittamaan rikosuhrimaksun. Rikosuhrimaksusta annetun lain esitöiden (HE 293/2014 vp s. 20) mukaan maksuvelvollisuutta ei kuitenkaan olisi henkilöllä, joka jätetään syyntakeettomuuden perusteella rangaistukseen tuomitsematta.

Toinen vastaajista on jätetty rangaistukseen tuomitsematta syyntakeettomana tehdystä murhasta ja väärästä ilmiannosta, ja hänelle on määrätty 80 euron rikosuhrimaksu.

Tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan tuomarin on virkatoimissaan oltava huolellinen.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Tuomiosta vastuussa oleva ratkaisukokoonpano on menetellyt asiassa virheellisesti määrätessään vastaajan suorittamaan rikosuhrimaksuna 80 euroa, vaikka hänet oli syyntakeettomana tehdyistä rikoksista jätetty rangaistukseen tuomitsematta. Vastaajalle ei olisi tullut määrätä rikosuhrimaksua.

Virhe tulee korjaantumaan laamannin ilmoitettua asiasta hovioikeuden ratkaisukokoonpanolle. Käräjäoikeuden aiheettomasti vastaajalle tuomitsema seuraamus on vähäisestä rahamäärästään huolimatta periaatteellisesti vakava virhe. Virheen oikaiseminen on myös edellyttänyt ja edellyttää useita korjaavia toimenpiteitä.

Kiinnitän kärjätuomari A:n, kärjätuomari B:n ja kärjänotaarin huomiota huolellisuuteen rikosuhrimaksun määräämistä koskevien säännösten noudattamisessa.

Pyydän saattamaan ratkaisuni ratkaisukokoonpanon tietoon.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Oikeuskanslerinsihteeri

Henna-Riikka Välinen